

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz Nru. 066/2018

ZR (“l-ilmentatrici”)

vs

*Bank of Valletta p.l.c. (C 2833) (“BOV”,
“il-provditur tas-servizz” jew “il-Bank”)*

Seduta tal-11 ta’ Frar 2019

L-Arbitru:

Ra l-ilment li qed isir kontra l-provditur tas-servizz li jittratta l-investment fil-*La Valette Multi Manager Property Fund* (“LVMMPF” jew “Fond”), sottofond tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.*

Fl-14 ta’ Marzu 2006, l-ilmentatrici investiet is-somma ta’ €18,461.25 fil-Fond.¹ L-ilmentatrici spjegat li hija investiet fl-LVMMPF fuq insistenza tal-impjegati tal-Bank.² Gie sottomess li hija ma kellhiex esperjenza fix-xiri ta’ *shares* u lanqas proprjetà u kienet qaghdet fuq dak li qalulha l-impjegati tal-Bank meta investiet fil-Fond.³

L-ilmentatrici issottomettiet ukoll li hija giet imqarrqa mill-Bank ghax l-investment fil-Fond ma kienx jghodd ghaluha. Gie sottomess li lanqas spjegawliha fiex kien jikkonsisti l-investment u li qalulha biss kien li l-proprjetà qatt ma tinzal fil-valur izda dejjem toghla.⁴

¹ A fol. 9

² A fol. 4

³ *Ibid.*

⁴ *Ibid.*

Qieghda titlob li tinghata lura s-somma ta' €5,196.46 flimkien ma l-imghax.⁵

Ra r-risposta tal-provditur tas-servizz fl-intier taghha li essenzjalment qieghda f'dan is-sens:

L-esponent jirrispondi illi t-talbiet tal-ilmentatrici ma jistghux jintlaqghu ghar-ragunijiet segwenti kif ser jirrizulta f'aktar dettall f'din ir-risposta:

1. Illi in linea preliminari, is-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru m'ghandux il-kompetenza taht il-ligi biex jiddeciedi dwar il-validità o meno tal-kuntratt ta' tranzazzjoni, jew jekk jorbotx il-kuntratt ta' tranzazzjoni bejn il-partijiet, u semmai tali kwistjoni jekk titqajjem ghandha tigi deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili b'mod esklussiv;
2. Illi in linea preliminari ukoll, is-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru ghandu qabel xejn jirrifjuta li jezercita l-poteri tieghu stante tranzazzjoni li ghandha s-setgha ta' sentenza li ghaddiet in gudikat.⁶ Minghajr limitazzjoni ghall-generalità tas-suespost dan jirrendi l-ilment *de quo* frivolu w vessatorju ai termini tal-artikolu 21(2)(c) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta;
3. Illi in linea preliminari wkoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, is-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru ghandu wkoll jirrifjuta li jezercita l-poteri tieghu fil-konfront ta' BOV stante illi s-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru ghandu s-setgha li jittratta biss ilmenti li jkunu tressqu minn "klijenti eligibbli";
4. Illi, in linea preliminari u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-intimat BOV m'huwix il-legittimu kontradittur f'dawn il-proceduri;
5. Illi in linea preliminari wkoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ilmentatrici la ghandha d-dritt u lanqas l-interess guridiku li tippromwovi dawn l-istanzi stante li bieghet u ttrasferiet id-drittijiet kollha taghha inkluzi drittijiet litigjuzi fil-konfront tal-intimat, u allura ma tistax illum tezercita dritt li m'ghadux taghha stante li kien gie debitament trasferit *inter alia* lill-intimat, u dan jikkostitwixxi wkoll ksur tad-dritt fundamentali tal-intimat li jgawdi l-proprjetà tieghu;

⁵ *Ibid.*

⁶ Artikolu 1729(1) tal-Kodici Civili – Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta

6. In linea preliminari ukoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ilment huwa preskritt:
- (i) Kwalunkwe azzjoni li ghandha l-effett li tirrexxindi l-kuntratt li bih l-ilmentatrici ittransigiet mal-intimat hija preskritta bit-trapass ta' sentejn u dan abbazi tal-artikolu 1222 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta; u
 - (ii) Minghajr pregudizzju ghas-suespost, anke li kieku ghall-grazzja tal-argument il-kuntratt ta' tranzazzjoni kellu jigi skartat, it-talbiet tal-ilmentatrici msejsa fuq allegazjonijiet ta' responsabbilita' *extra contrattuale* jew *aquiliana* huma preskritti ai termini tal-artikolu 2153 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta u kwalunkwe talba msejsa fuq xi kuntratt hija preskritta ai termini tal-artikolu 2156 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;
7. Fil-mertu, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ilmentatrici iddikjarat hi stess li hija *experienced investor*.
8. Fil-mertu wkoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, fi kwalunkwe kaz l-ilmentatrici ma sofriet ebda dannu bhala rizultat ta' xi imgiba illegali tal-intimat, u li fl-ebda cirkostanza l-intimat ma huwa responsabbli ghall-hlas lill-ilmentatrici ta' kwalsiasi somma in linea ta' danni jew xort'ohra.
9. L-ispejjez ta' dawn l-istanzi ghandhom jigu ssopportati mill-ilmentatrici.⁷

Sema' lill-partijiet u ra l-*affidavits* ipprezentati.

Ra l-atti l-ohra tal-kaz.

Jikkonsidra:

Preliminari

Sfond u Fatti ewlenin

⁷ A fol. 32 u 33

Fit-13 ta' Settembru 2005, twaqqaf il-*La Valette Multi Manager Property Fund* ("LVMMPF" jew "il-Property Fund" jew "il-Fond"), sottofond tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.* ("SICAV"). Fir-rigward tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.*, il-*Valletta Fund Management Ltd.* ("VFM") u l-*Bank of Valletta p.l.c.* ("BOV") kienu rispettivament il-*Manager* responsabbli għall-amministrazzjoni generali u l-immanigjar tal-investimenti tas-SICAV u tal-Fond filwaqt li l-BOV gie inkarigat bhala *Custodian* tas-SICAV u tal-Fond.

Il-BOV kien ukoll intermedjarju, biegh u ta pariri lill-investituri tal-Fond, u anke kien inkarigat mid-distribuzzjoni tal-ishma fil-Fond. *Insight Investment Management Ltd.* kienu ingaggati mill-VFM bhala '*Sub-Investment Manager*' sabiex ikunu jistghu jassistu fl-immanigjar tal-assi tal-Fond.

Dan il-Fond kien licenzjat mill-MFSA bhala fond li kellu jinbiegh bhala *Professional Investor Fund (PIF)* lil investituri ta' esperjenza u dan skont il-ligijiet, regoli, kundizzjonijiet tal-licenzja, *guidelines* li għandhom x'jaqsmu ma' investimenti ta' dan it-tip. Dan ifisser li dan il-Fond kien wiehed regolat u dovut isegwi dawn in-normi.

Dan il-Fond beda jinbiegh fuq skala kbira, fost l-ohrajn mill-*Branches* tal-BOV u inbiegh mhux biss lil investituri professjonali, imma ukoll lil hafna *retail clients*. Numru kbir ta' investituri hadu sehem f'dan il-Fond referut ukoll fil-qosor f'din id-decizjoni bhala l-"*Property Fund*" jew "LVMMPF".

Kif rikjest mil-ligi, meta tnedja dan il-Fond hareg is-*Supplementary Prospectus* tal-1 ta' Settembru 2005, u diversi Prospetti Supplimentari ohra.

L-għan tal-Fond gie deskritt bhala wiehed li jinvesti fil-proprjetà biex jipprovdi lill-investituri tieghu dhul u tkabbir fil-kapital billi jinvesti f'fondi ohra ta' investimenti li jinvestu fil-proprjetà.

Skont is-*Supplementary Prospectuses* li hargu l-provdituri, kien hemm diversi restrizzjonijiet, fosthom, restrizzjoni kif jinvestu li kienet taqra hekk:

“The limit on the level of gearing that the Fund’s underlying real estate property funds may be exposed to is of a maximum of 100% of their respective net assets.”⁸

F’Settembru 2007, il-prezz ta’ kull sehem beda niezze. Fis-7 t’Awwissu 2008, il-VFM infurmat lill-investituri li kien qed jigi sospiz il-fidi mill-Fond b’effett immedjat liema fidi baqa’ sospiz sal-2010. Dan kien ifisser li min kellu bżonn il-flus u ried jifdi l-investment tieghu ma setax.

Fl-2010 saru laqgħat għall-investituri bl-iskop li jigu mwaqqfa “*Side Pocket*” u “*Main Pool*” li gew deskritti mid-Diretturi tas-SICAV bhala: is-*Side Pocket* li kien jinkludi dawk il-fondi li kien investa fihom il-Fond li kellhom “*it-talbiet ta’ fidwa sospizi jew differiti u/jew issospended id-determinazzjoni tal-valur nett tal-assi*”, filwaqt li fil-*Main Pool* iddahhlu “*l-assi li kienu zammew livell sufficjenti ta’ likwidità u li għalihom il-kumpanija tinsab f’pozizzjoni li tistabilixxi valur kredibbli.*”

L-azzjonisti ingħataw ishma magħrufin bhala *Side Pocket Shares* u *Main Pool Shares*.

Il-Malta Financial Services Authority (“*MFSA*”), ir-regolatur tas-settur, deħrilha li kellha tagħmel diversi inkjesti biex tistabilixxi l-fatti u tagħti dawk id-direzzjonijiet li kienet tista’ tagħmel skont il-ligi.

Filwaqt li kienu għaddejjin inkjesti mill-*MFSA* li kien għadhom ma gewx konkluzi, il-*BOV* għan-nom tieghu kif ukoll għall-Grupp *BOV* inkluzo l-*VFM*, għamel dik li ssejthet Offerta⁹ sabiex jixtri l-ishma tal-investituri fil-Fond bil-prezz ta’ €0.75 kull sehem. Din l-Offerta harget fis-26 ta’ Mejju 2011,¹⁰ u l-investituri kellhom jiddeciedu jekk jaccettawhiex jew le sat-30 ta’ Gunju 2011.

Din l-Offerta kienet wahda kundizzjonata, it-termini u l-kundizzjonijiet tagħha stabbiliti mill-*BOV* mingħajr ebda diskussjoni tagħhom mal-investituri.

⁸ Din ir-restrizzjoni hija indikata bhala *Investment Restriction (v)* fil-Prospett Supplimentari originali tal-1 ta’ Settembru 2005, u fi Prospetti Supplimentari ohra ta’ wara b’eccezzjoni fis-*Supplementary Prospectus* tat-18 t’Awwissu 2010, fejn hi mnizzla bhala Restrizzjoni Numru (vi). Għalhekk se tigi referuta fit-text kollu ta’ din id-decizjoni bhala “*Investment Restriction (v)*, fil-qosor *IR(v)*”.

⁹ Referuta fit-test kollu ta’ din id-decizjoni ukoll bhala “l-Offerta”.

¹⁰ Ittra mibghuta mic-*Chairman* tal-*BOV* f’isem il-Grupp *BOV* datata 26 ta’ Mejju 2011.

Fosthom, iddahhlet il-kundizzjoni li min ser jaccetta l-Offerta kien qed jirrinunzja ghal kwalunkwe drittijiet legali li kellu jew jista' jkollu kontra l-Grupp BOV, id-Diretturi tal-Bordijiet taghhom u l-impjegati.

F'ittra li baghat il-BOV lill-investituri¹¹ inghad lilhom li setghu jaccettaw l-Offerta u setghu ma jaccettawhiex, u gie enfasizzat li ftehim bonarju skont it-termini u kundizzjonijiet tal-istess Offerta kienet l-ahjar triq biex jigu evitati proceduri twal fil-Qorti.

Dawn it-termini tal-Offerta ma kinux accettabbli ghall-MFSA.

Fit-28 ta' Gunju 2011, jigifieri jumejn qabel ma ghalqet l-Offerta, l-MFSA, skont l-Artikolu 15 tal-*Investment Services Act*, harget direttiva lill-BOV li kienet tghid li l-accettazzjoni tal-Offerta kellha tkun minghajr pregudizzju ghad-drittijiet li investituri seta' kellhom ghal kumpens jew, addirittura, li jigu mpoggija fis-sitwazzjoni finanzjarja li kellhom qabel ma ghamlu l-investment fil-Fond.¹² Din id-Direttiva kienet giet appellata mill-BOV quddiem il-*Financial Services Tribunal*, però liema appell ma baqax jigi segwit.

Diversi ilmenti li kienu ghamlu l-investituri mal-MFSA kien ghadhom mhumiex decizi.

Sadanittant, sitt ijiem qabel ghalqet l-Offerta, jigifieri fl-24 ta' Gunju 2011, l-MFSA harget zewg rapporti dwar il-mod kif il-provdituri tas-servizz kienu investew il-flus tal-investituri in konnessjoni mar-restrizzjonijiet ta' investment u dwar il-monitoragg tal-istess Fond.

F'dawn ir-rapporti, l-MFSA sabet li l-BOV u l-VFM kienu ikkommettew diversi nuqqasijiet.

Fir-rapport datat l-24 ta' Gunju 2011,¹³ li kien jittratta dwar l-obbligi li kellu l-BOV fil-monitoragg ta' *compliance* mal-*Investment Restrictions* inseriti fil-Prospett Supplimentari, l-MFSA sabet diversi nuqqasijiet, fosthom, li:

¹¹ *Ibid.*

¹² *Media Release 3/11/2011*

¹³ *Report on the MFSA's investigation on the manner in which Bank of Valletta p.l.c. fulfilled its duties with regards to the monitoring of compliance with the La Valette Multi Manager Property Fund Investment Restrictions.*

- i. il-BOV applika hazin l-*Investment Restriction (v)* tal-Prospett Supplimentari u, ghalhekk, naqas mill-obbligi tieghu “*of care and diligence required of Licence Holders with regard to their conduct of business*”;¹⁴
- ii. il-BOV naqas mir-responsabbiltajiet tieghu li jissorvelja li l-Fond jaderixxi mal-*Investment Restriction (v)* u, ghalhekk, ma mexiex mal-obbligu tieghu ta’ “*due care and diligence in the best interests of the Fund and its unit holders*”;¹⁵ li l-BOV ma kellux procedura tajba (*proper procedures*) sabiex ikun jista’ jissorvelja lill-VFM u *Insight* fil-*Leverage Investment Restriction* u ma kisibx informazzjoni bizzejjed sabiex ikun inkonfortat li l-Fond kien qed jigi, “*managed in line with Investment Restriction (v) to enable accurate reporting in the annual Custodian Report to unit-holders*”;¹⁶ li kellu deficjenzi fiz-zamma tar-records tieghu.¹⁷

Minhabba dawn in-nuqqasijiet, l-MFSA imponiet multa amministrattiva fuq il-BOV ta’ €197,995.¹⁸

Fir-rapport l-iehor dwar il-VFM, bl-istess data tal-24 ta’ Gunju 2011, l-MFSA sabet nuqqasijiet fil-qadi ta’ dmirijietha ghal dak li ghandu x’jaqsam mad-dmirijiet taghha ghall-osservanza tal-*Investment Restrictions* tal-Fond. Fost dawn in-nuqqasijiet, l-MFSA semmiet li l-VFM kienet applikat hazin l-*Investment Restriction (v)* u, ghalhekk, “*having therefore fallen short of the level of care and diligence required*” u kisret diversi regoli li kienu japplikaw ghalha u ma kinetx agixxiet fl-interess tal-klijenti u tas-suq.

Kellha ukoll deficjenzi biex tissindika kif kienu qed jinvestu l-fondi l-*Insight* li kien is-*Sub-Manager*.¹⁹

L-MFSA immultat lill-VFM is-somma ta’ €149,821.

Il-BOV hareg *Company Announcement* li tghid li kien se jappella din id-decizjoni tal-MFSA. Però, f’*Company Announcement* li hareg, sussegwentement, fit-18 ta’

¹⁴ *Ibid.* p. 8

¹⁵ *Ibid.* p. 9

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Ibid.* p. 10

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ *Ibid.* p. 8-9

Lulju 2011, il-Bank habbar li mhux ser jappella ghaliex kellu konkorenza kbira ghall-Offerta u, flimkien mal-*VFM*, ma ridux itawlu l-kwistjoni.

Ir-rapport l-iehor dwar prattici ta' bejgh ta' *units* fil-*Property Fund*, l-*MFS*A hargitu fit-22 ta' Gunju 2012, kwazi sena wara li ghalqet l-Offerta.

L-*MFS*A sabet diversi nuqqasijiet fosthom: nuqqas ta' pariri tajbin (*inappropriate*) lill-klijenti kif ukoll sabet prattici ta' "*misleading information*" lill-klijenti, kif ukoll ksur ta' diversi regolamenti li jirregolaw it-thaddim tan-negozju applikabbli dak iz-zmien.²⁰

Ghalhekk imponiet multa amministrattiva fuq il-*BOV* ta' €203,350.

Il-Bank hallas il-multa u l-appell li kien ghamel quddiem it-Tribunal ghas-Servizzi Finanzjarji kontra parti minn din id-decizjoni li gie irtirat mill-*BOV* minghajr ma accetta l-ebda responsabbiltà legali.

Ghall-*MFS*A, l-Offerta ma kinetx ikkonkludiet il-kaz, kif kienet l-intenzjoni tal-*BOV* li min jehodha kien ikun qed icedi kwalunkwe dritt legali kontra l-*BOV*. Fil-fatt, permezz ta' Direttiva tat-28 ta' Gunju 2011, l-*MFS*A obligat lill-Bank biex jizgura illi l-accettazzjoni ta' din l-Offerta kellha tkun minghajr pregudizzju ghal kwalunkwe dritt li whud mill-investituri kellhom ghal kumpens jew, addirittura, jergghu jitpoggew fil-qaghda finanzjarja taghhom qabel ma investew fil-*Property Fund*.

Permezz ta' ittra tal-1 ta' Gunju 2012,²¹ l-*MFS*A infurmat lill-*BOV* li kienet se tigi appuntata kumpanija professjonali li tagixxi b'mod indipendenti sabiex, fost affarijiet ohra, kellha tikklassifika lill-investituri bhala dawk li kienu jikkwalifikaw bhala "*experienced investors*" u ohrajn li ma kinux jikklassifikaw bhala "*experienced investors*", bl-intenzjoni li min ikun eligibbli jithallas kumpens mill-*BOV*.

Giet appuntata id-ditta ta' *Mazars*, li r-rapport taghhom tlesta fil-21 ta' Jannar 2013.²² L-*MFS*A ghaddiet lista ta' investituri li, skont dan ir-rapport, kellhom

²⁰ Report on the *MFS*A investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund.

²¹ Ittra mid-Direttur Generali tal-*MFS*A lic-Chairman tal-*BOV* annessa bhala *Exhibit 1* quddiem il-*Financial Services Tribunal* fil-kaz: *BOV vs MFS*A.

²² *Mazars - Independent Expert's Report, 21 January 2013.*

jinghataw kumpens, u l-BOV hallas lil dawk l-investituri li kienu eligibbli skont ir-rapport tal-Mazars.

Skont dawn il-kriterji gie deciz min kellu jinghata kumpens u min ma kellux jinghata kumpens. Minkejja li l-BOV kien nizzel fl-Offerta li din kienet tikkonkludi l-kaz ghal min jaccettaha, (*in full and final settlement*), xorta wahda ghamel hlasijiet lil diversi investituri skont kif stabbilit mill-Mazars.

Il-*Bank of Valletta*, f'isem il-Grupp, hallas din id-differenza lil numru ta' investituri, izda ohrain li nstabu li kellhom "*l-esperjenza*" jew li t-tranzazzjoni kienet fuq bazi ta' "*Execution Only*" ma inghatawx id-differenza bejn dak li investew u l-ammont imhallas bl-Offerta jew minghajrha.

Eccezzjonijiet Preliminari

Eccezzjonijiet dwar Gurisdizzjoni

Il-provditur tas-servizz qajjem tlett eccezzjonijiet dwar il-kompetenza fis-sens li l-Arbitru m'ghandux jisma' dan il-kaz ghaliex m'ghandux il-kompetenza taht il-ligi li jiddeciedi dwar kuntratt ta' tranzazzjoni bejn il-partijiet li saret *res judicata* liema kwistjoni tista' titqajjem biss quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili b'mod esklussiv; li ghalhekk l-ilment huwa wiehed frivolu u vessatorju *ai termini* tal-Artikolu 21(2)(c) tal-Kap. 555 u li fil-konfront tal-BOV l-ilmentatrici mhijjex "*klijent eligibbli*".

L-Arbitru ser jittratta dawn l-eccezzjonijiet dwar kompetenza flimkien.

L-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji gie mwaqqaf permezz tal-Att XVI tal-2016 (Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta) li stabbilixxa l-kompetenza tieghu. Ghalhekk, il-kompetenza tal-Arbitru ma tiddependix fuq ir-rieda jew ix-xewqa tal-partijiet jew il-materja li dwarha jigi mitlub jiddeciedi, izda hija stabbilita fuq kriterji oggettivi li l-legislatur deherlu li ghandu jistabbilixxi.

Skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta,²³ l-Arbitru ghandu l-kompetenza li "*jisma' lmenti skont il-funzjonijiet tieghu taht l-Artikolu 19 (1) fir-rigward tal-imbiba ta' provditur tas-servizzi finanzjarji.*" M'hemm l-ebda kwalifika dwar il-materja tal-

²³ Art. 21(1)(b) tal-Kap. 555

ilment u l-Arbitru jista' jisma' kwalunkwe ilment imressaq minn klijent eligibbli kontra provditur tas-servizzi finanzjarji dejjem fil-limiti tal-istess Att.

Dan huwa imsahhah minn dak li hemm provdut fl-Artikolu 19 (1) fejn il-funzjoni primarja tal-Arbitru hija deskritta bhala dik li *"jittratta lmenti mressqa minn klijenti eligibbli."* L-istess, m'hemm l-ebda limitazzjoni xi jkun l-ilment imressaq sakemm jaqa' fil-parametri tal-istess Kap. 555.

Ghalhekk, it-test tal-kompetenza huwa li min iressaq l-ilment irid ikun *"klijent eligibbli"* u kontra min jitressaq l-ilment irid ikun *"provditur tas-servizzi finanzjarji"* skont id-definizzjoni tal-Kap. 555.

"Klijent eligibbli" huwa definit bhala: *"klijent li jkun konsumatur ta' provditur tas-servizzi finanzjarji, jew li lilu l-provditur tas-servizzi finanzjarji jkun offra li jipprovi xi servizz finanzjarju, jew li talab il-provdiment ta' xi servizz finanzjarju minn provditur tas-servizzi finanzjarji."*²⁴

L-istess artikolu jipprovi li *"klijent' ghandu jinkludi, persuna fizika, inkluzi s-successuri tagħha fit-titolu jew mikrointrapriza."*

Il-ligi tistabilixxi ukoll min hu provditur tas-servizzi finanzjarji:

*"provditur tas-servizzi finanzjarji' tfisser provditur tas-servizzi finanzjarji li jkun jew li jkun gie licenzjat jew awtorizzat xort'ohra mill-Awtorità għas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta skont l-Att dwar l-Awtorità għas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta jew kull ligi ohra tas-servizzi finanzjarji, inkluz izda mhux limitat għal servizzi ta' investiment, ibbankjar, istituzzjonijiet finanzjarji, karti ta' kreditu, pensjonijiet u assigurazzjoni..."*²⁵

L-ilmentatrici odjerna hija klijent eligibbli filwaqt li l-provditur tas-servizz huwa provditur tas-servizz skont id-definizzjoni tal-Kap. 555 fuq citat.

Ghalhekk, il-kompetenza tal-Arbitru tiskatta hekk kif jigu sodisfatti dawn ir-rekwiziti tal-ligi u, galadarba tiskatta din il-kompetenza, l-Arbitru mhuwiex ristrett biex jisma' ilment, tkun xi tkun il-materja u l-kwalità tiegħu, basta jkun marbut ma' xi servizz fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u mogħti minn provditur ta' servizz li jaqa' taht id-definizzjoni tal-ligi.

²⁴ Kap. 555, Art. 2

²⁵ *Ibid.*

Il-legizlatur bl-ebda mod ma illimita l-kompetenza tal-Arbitru hlief ghal dak li jipprovdi l-istess Att. Perezempju, l-Arbitru *“jista’ jaghti rimedju pekunjarju ghal kull ilment sa massimu ta’ €250,000.”*

Li kieku l-legizlatur ried jillimita l-kompetenza tal-Arbitru, fic-cirkostanzi li qed jghid il-provditur tas-servizz, allura, kieku kien jaghmel hekk, imma dan il-legizlatur m’ghamlux.

Ghalhekk l-Arbitru qed jichad l-eccezzjonijiet dwar kompetenza u, galadarba gie deciz li l-ilmentatrici hija klijent eligibbli u tista’ tressaq l-ilment, allura, m’hemm xejn frivolu u vessatorju fl-ilment taghha u ser jikkunsidrah.

Issa l-Arbitru ser jittratta dak li qal il-provditur tas-servizzi finanzjarji li qed isostni li l-kaz huwa wiehed maghluq ghaliex sehhet tranzazzjoni bejn il-partijiet liema tranzazzjoni ghandha l-effett ta’ res judicata bejn il-partijiet.

U, in sostenn ta’ dan, il-provditur tas-servizz jaghmel referenza ghal dak li jipprovdi l-Kodici Civili.

M’hemm l-ebda dubju li l-provditur tas-servizz kien qed joffri servizz fil-qasam tas-servizzi finanzjarji. Il-provditur tas-servizz mhuwiex kumpanija ordinarja li dahlet f’xi kuntratt semplici ma’ kontraent iehor, imma l-provditur tas-servizz huwa kumpanija li tahdem fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u hija soggetta ghal skrutinju akbar, anke minn regoli *ad hoc*, li japplikaw f’dak il-qasam, dejjem biex jigi protett l-investitur.

Dan gie enfasizzat mill-MFSA fir-rapport taghha tal-22 ta’ Gunju 2012,²⁶ fejn ghamlitha cara li l-BOV kien suggett ghall-*guidelines* applikabbli qabel l-2007 u l-*Investment Services Rules* minn Novembru 2007.

M’hemm l-ebda dubju lanqas li s-servizz jikkostitwixxi kuntratt bejn konsumatur u kummercjant u, ghalhekk, japplikaw ghal din ir-relazzjoni guridika kemm ligijiet, regoli u regolamenti Prattici u professjonali stabbiliti u linji gwida minn awtoritajiet supervizjonali nazzjonali u tal-Unjoni Ewropea, u anke ligijiet u Direttivi²⁷ li saru biex jaghtu protezzjoni lill-konsumatur.

²⁶ *Report on the MFSA Investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund.*

²⁷ Kap. 555, Art. 19(3)(c)

Din ir-relazzjoni guridika li nholqot bejn l-ilmentatrici u l-provditur tas-servizz m'hijiex wahda regolata esklussivament mill-Kodici Civili u fejn *si tratta* relazzjoni bejn konsumatur u kummercjant, japplikaw il-provedimenti tal-Kap. 378 tal-Ligijiet ta' Malta, u f'din ir-relazzjoni meta jintuzaw espressjonijiet mhux gusti, il-provedimenti tal-Kap. 378 jipprevalu fuq il-Kodici Civili u l-Kodici tal-Kummerc.²⁸

L-Arbitru dahal fil-fond fuq din il-kwistjoni fil-Kaz Nru. 028/2016 deciz minnu fit-23 ta' Frar 2018,²⁹ u semma r-ragunijiet ghalfejn ma sehhetx tranzazzjoni bejn il-provdituri tas-servizz u l-konsumatur.

L-Arbitru spjega li anke skont decizjonijiet tal-Qorti tal-Appell, il-kuncett tal-*pacta sunt servanda* f'dawn il-kazi fejn *si tratta* kuntratt bejn konsumatur u kummercjant kellu l-limitazzjonijiet tieghu. Spjega ukoll kif l-Offerta u l-kuntratt ta' Accettazzjoni saru f'cirkostanzi fejn il-konsumatur ma kellux wisq ghazla hliet li jaccetta din l-Offerta; u l-klawsoli tal-Offerta fil-bidu taghha u l-klawsoli 2.9 u 3(a) tal-istess Offerta, kif ukoll kull fejn hemm li l-ilmentaturi kienu qed icedu d-drittijiet litigjuzi taghhom, jew li b'xi mod kienu qed icedu kwalunkwe drittijiet li kellhom, ghandhom jitqiesu klawsoli ingusti u pprojbiti u jitqiesu daqslikieku qatt ma ddahhlu.

Galadarba dawn il-klawsoli tqiesu li m'ghandhom l-ebda effett, ghalhekk jitqies li ma sehhet l-ebda tranzazzjoni bejn l-ilmentatrici u l-provditur tas-servizz li teskludi lill-Arbitru milli jindaga l-mertu tal-kaz.

Peress li, kif inghad, l-Arbitru dahal fil-fond fuq din il-kwistjoni, a skans ta' repetizzjoni, u sabiex jittratta l-ilment kemm jista jkun b'mod "*ekonomiku u mhaffef*",³⁰ qieghed jaghmel referenza ghal dak li gie deciz minnu fil-Kaz Nru. 028/2016 fit-23 ta' Frar 2018,³¹ u r-ragunijiet u l-motivazzjoni li ta f'dak il-kaz f'dan ir-rigward, ghandhom jghoddu ukoll ghal dan il-kaz.

Ghalhekk l-Arbitru qed jichad dawn l-eccezzjonijiet dwar kompetenza.

²⁸ Kap. 378, Art. 47(B)

²⁹ *Link*: <https://financialarbiter.org.mt/en/About-Us/Documents/Decisions/2018/KAZ%20028-2016%20-%20CAE%20vs%20Bank%20of%20Valletta%20plc%20et.pdf>

³⁰ Kap. 555, Art. 19(3)(d)

³¹ Dan il-kaz jinsab fuq il-*link*: <https://financialarbiter.org.mt/en/About-Us/Documents/Decisions/2018/KAZ%20028-2016%20-%20CAE%20vs%20Bank%20of%20Valletta%20plc%20et.pdf>

Eccezzjoni li l-BOV m'huwiex il-Legittimu Kontradittur

Dwar l-eccezzjoni li l-BOV mhuwiex il-legittimu kontradittur, l-Arbitru m'ghandux ghalfejn jidhol wisq fil-fond ta' din l-eccezzjoni ghax jidher evidenti li kien il-BOV li biegh il-prodott lill-ilmentatrici u l-ilmentatrici hija gustifikata li taghmel l-ilment kontra min bieghilha il-prodott.³²

Il-provditur tas-servizz dahal f'obbligi kuntrattwali mal-ilmentatrici u, ghalhekk, huwa evidenti li huwa l-legittimu kontradittur.

Eccezzjoni li l-Ilmentatrici m'ghandhiex Interess Guridiku

Dwar l-interess guridiku tal-ilmentatrici, l-Arbitru jhoss li jkun adegwat li jinghad li l-ilmentatrici ghandha interess reali, attwali u personali u johrog minn vjolazzjoni ta' dritt. L-ilment li ghamlet jista' jipproduci rizultat pekunjarju jew vantagg ghalha u huwa guridiku u bbazat fuq dritt pretiz u, ghalhekk, ghandha interess guridiku. Barra minn hekk, galadarba hija "*klijent eligibbli*" skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta hija ghandha d-dritt tressaq l-ilment taghha quddiem l-Arbitru.

Eccezzjonijiet dwar Preskrizzjoni

Il-provditur tas-servizz qed jeccepixxi l-preskrizzjoni a bazi tal-Artikoli 1222 u 2153 u 2156 tal-Kodici Civili.

Skont l-Artikolu 1222, kwalunkwe azzjoni li ghandha l-effett li tirrexxindi kuntratt hija preskritta bit-trapass ta' sentejn.

Dwar l-ewwel eccezzjoni tal-preskrizzjoni ibbazata fuq l-Artikolu 1222(1) tal-Kodici Civili, l-istess artikolu jistabilixxi li:

"Meta l-ligi f'xi kaz partikolari ma tistabilixxix zmien aqsar, l-azzjoni ghar-rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, eghmil doluz, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età, taqa' bil-preskrizzjoni eghluq sentejn."

Jigifieri dan l-artikolu jghodd ghal meta min jiftah azzjoni, f'dan il-kaz ilment quddiem l-Arbitru, dik l-azzjoni tkun ibbazata fuq ir-rexxissjoni. L-ilmentatrici

³² A fol. 70 – Dikjarazzjoni tal-intermedjarju

mhux qed titlob rexxissjoni tal-obbligazzjoni u, ghalhekk, mhuwiex il-kaz li jigi applikat l-Artikolu 1222 (1) tal-Kodici Civili.

Ghalhekk din l-eccezzjoni qed tigi michuda.

L-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 qed jigi invokat ghaliex skont il-provditur tas-servizz it-talbiet tal-ilmentatrici huma msejsa fuq allegazzjonijiet ta' responsabbiltà *extra contrattuale* jew *aquiliana* u huma preskritti skont l-istess artikolu.

L-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 jghid li

“L-azzjoni ghall-hlas tal-hsarat mhux ikkagunati b’reat taqa’ bi preskrizzjoni bl-eghluq ta’ sentejn.”

Dwar din il-preskrizzjoni l-Arbitru jaghmel referenza ghal dak deciz fis-sentenza: **Go p.l.c. vs Charles Dimech**,³³ fejn il-Qorti qalet:

“Illi l-Qrati taghna dejjem irritennew illi l-preskrizzjoni ta’ sentejn imsemmija fl-Artikolu 1917 tal-Ordinanza VII tal-1868 (dak li illum hu l-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili) hija applikabbli ghad-danni extra-kontrattwali jigifieri dawk li gejjin mhux minn inadempjenza ta’ obbligazzjoni imma ‘ex delictu vel quasi’.

Meta d-danni huma ‘ex contractu’ ghax gejjin minn vjolazzjoni ta’ obbligazzjoni, l-preskrizzjoni hija dik ta’ hames snin u mhux ta’ sentejn.”

Barra minn hekk, kif intqal mill-Qorti tal-Appell fil-kawza **Avv. Dr. Pio M. Valletta pro et noe vs Jenó Torocsik et deciza fis-7 t’Ottubru 2016:**

“Il-preskrizzjoni ta’ sentejn li tolqot l-azzjoni ghal danni li ma jkunux kagunati b’reat hija applikabbli biss fil-kaz ta’ danni indipendenti minn obbligazzjoni kuntrattwali (Stivala vs Colombo, PA, 9/1/1953. VOI XXXVII.ii.622).”

Fil-kaz odjern, l-ilmentatrici u l-provditur tas-servizz kellhom relazzjoni kuntrattwali bejniethom meta l-provditur biegh dan il-prodott lill-ilmentatrici.

Galadarba l-ilment johrog minn relazzjoni kuntrattwali, u din l-eccezzjoni hija bbazata fuq preskrizzjoni relatata ma’ azzjoni akwiljana, din l-eccezzjoni dwar preskrizzjoni qieghda ukoll tigi michuda.³⁴

³³ PA, 28 ta’ Lulju 2011

³⁴ Ara Roland Darmanin Kissaun et vs GlobalCapital Financial Management Ltd., PA, 1/06/2017

Fl-istess eccezzjoni il-provditur tas-servizz jaghmel referenza ghall-Artikolu 2156 u jghid li jekk ma japplikax l-Artikolu 2153, ghandu japplika l-Artikolu 2156 tal-Kodici Civili.

L-Arbitru jinnota li l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni hija intenzjonata biex twaqqaf il-kaz minghajr ma jsir ezami tal-mertu. Dan kif anke ritenut mill-Qrati taghna meta esprimew irwiehhom fuq dan il-punt. Ghalhekk min jecepixxi l-preskrizzjoni irid ikun cert liema preskrizzjoni tapplika. Ghalhekk il-provditur tas-servizz ma jistax jghid li kwantu l-ilmentatrici qiegħda tattribwixxi htija akkwiljana japplika l-Artikolu 2153, u kwantu tallega htija kuntrattwali japplika l-Artikolu 2156. Pjuttost hemm konflitt, jekk mhux kontradizzjoni, f'din l-eccezzjoni.

Barra minn hekk, biex tirnexxi l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni qabel xejn il-provditur tas-servizz irid jindikax b'mod preciz u specifiku l-artikolu ezatt tal-ligi. F'dan il-kaz l-Artikolu 2156 tal-Kap. 16 jelenka diversi sub-artikoli u l-provditur tas-servizz ma jindikax għal liema sub-artikolu qed jirreferi u l-Arbitru ma jistax jindahal hu bejn il-partijiet u jagħzel hu.

Jekk l-Arbitru jkollu dubju dwar l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni jrid jichadha.

Barra minn hekk, din l-eccezzjoni giet ipprezentata fl-2018 u, ghalhekk, kienet digà dahlet l-emenda għall-Kodici Civili rigwardanti l-Artikolu 2160 tal-istess Kodici fejn il-ligi titfa' obbligi addizzjonali fuq min jecepixxi l-preskrizzjoni a bazi tal-Artikoli 2147, 2148, 2149, 2156 u 2157, fejn jintqal espressament illi l-preskrizzjonijiet imsemmija f'dawn l-Artikoli *“m'ghandhomx effett jekk il-partijiet li jeccepuhom ma jagħtux gurament minn jeddom waqt il-kawza li m'humiex debituri jew li ma jiftakrux jekk il-haga gietx imħallsa”*.

Dwar l-insenjament ta' dawn l-emendi recenti fil-Kodici Civili, l-Arbitru jagħmel referenza għal dak deciz f'dan ir-rigward **mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fl-ismijiet *Bottega Del Marmista Ltd. vs Paul Mifsud pro et fis-26 ta' Jannar 2018***, u dak deciz mill-**Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza fl-ismijiet *P&S Limited et vs Noel Zammit et fis-16 ta' Frar 2018***, u l-Arbitru jagħmel tiegħu l-argumentazzjoni tal-Qrati msemmija f'dawn is-sentenzi li għandhom relevanza għall-kaz odjern.

Il-provditur tas-servizz naqas li jimxi ma' dak li jipprovdu l-emendi fl-Artikolu 2160 tal-Kodici Civili.

Ghar-ragunijiet kollha 'l fuq moghtija din l-eccezzjoni qiegħda wkoll tigi michuda.

Fil-Mertu

L-Arbitru jrid jiddeciedi dan il-kaz skont dak li, fil-fehma tieghu, huwa ekwu, gust u ragonevoli fic-cirkostanzi partikolari u merti sostantivi tal-kaz.³⁵

Il-Fatti tal-Kaz

L-Ilmentatrici

L-ilmentatrici kienet mara tad-dar fejn il-livell ta' edukazzjoni tagħha kien sal-primarja. Hekk kif spjegat waqt is-seduta tad-9 ta' Ottubru 2018, hija ma kinetx taf taqra u tikteb wisq bil-Malti u bl-Ingiliz.³⁶ Hekk kif hareg fl-istess seduta, ir-ragel tagħha, li kien mar magħha biex tagħmel l-investment, kien jahdem bhala *hawker* u kien attenda ukoll skola primarja.³⁷

Permezz tal-Offerta imsemmija aktar 'il fuq f'din id-decizjoni, l-ilmentatrici kienet irceviet is-somma ta' €12,803.29.³⁸

Il-Provditur tas-Servizz

Fis-sezzjoni C tar-risposta tieghu, il-provditur tas-servizz irrimarka li l-allegazzjonijiet tal-ilmentatrici huma nfondati fejn essenzjalment saħaq li: l-ilmentatrici ddikjarat hi stess li hija *experienced investor* u dan kif ikkonkludew ukoll *Marccus Partners and Mazars Group* skont l-*Independent Review* li tqabbd u li jagħmlu mill-MFSA; l-ilment tal-ilmentatrici jirrigwarda l-menti li għa għew tranzatti permezz tal-kuntratt ta' tranzazzjoni. L-ilmentatrici mhijiex qed tistaqsi sabiex il-kuntratt ta' tranzazzjoni jitwarrab, għalhekk dan il-kuntratt ta' tranzazzjoni għandu jingħata l-effett kollu tieghu; fir-rigward tal-allegazzjonijiet tal-ilmentatrici, li m'hijiex investitur professjonali ta' esperjenza, il-Bank jgħid li t-terminu "*experienced investor*" huwa definit fl-*Application Form* liema tifsira hija dik stabbilita fil-ligi, specifikament fl-*Investment Services Rules for Professional Investor Funds* fejn il-kriterji li jridu jigu milhuqa sabiex persuna tigi klassifikata bhala *experienced investor* huma oggettivament determinabbli mit-tifsira stess; li kienet l-ilmentatrici stess li ddikjarat illi hija tikkwalifika bhala

³⁵ Kap. 555, Art. 19(3)(b)

³⁶ A fol. 88

³⁷ A fol. 89

³⁸ A fol. 6 u 67

“*experienced investor*” abbazi tal-kriterji f’paragrafu 3 tal-*Application Form* u peress li l-ilmentatrici kienet investiet gewwa fondi ohra, kif jirrizulta mill-prospett tal-varji *holdings* li l-ilmentatrici ghandha f’diversi fondi gestiti mill-*BOV Asset Management Ltd*; li l-ilmentatrici ghandha turi u tipprova ghalfejn m’ghandhiex titqies bhala *experienced investor* u tiddikjara jekk ghandha xi investimenti ohra fi kwalunkwe fondi ohra li mhumiex gestiti mill-*BAM*.³⁹

Matul is-smigh ta’ dan il-kaz, il-provditur tas-servizz ipprezenta tlett *affidavits* flimkien ma’ dokumentazzjoni ohra kif gej:

*Affidavit tas-Sur Mario Mallia – Chief Executive Officer mal-Bank of Valletta p.l.c.*⁴⁰

Fl-*affidavit* tieghu saret partikolarment referenza ghall-fatt li l-investimenti fil-proprjeta immobbli kienu gew affettwati b’mod negattiv kawza tal-krixi finanzjarja globali li hakmet is-swieq finanzjarji madwar id-dinja. Barra minn hekk, hu sahaq fuq il-fatt li l-ilmentatrici kienet accettat l-Offerta tal-provditur tas-servizz (€0.75), liema Offerta kienet suggetta ghal diversi kundizzjonijiet.

*Affidavit tas-Sur Peter Perotti – Chief Retail Banking Officer mal-Bank of Valletta p.l.c. u Direttur tal-La Valette Funds SICAV p.l.c.*⁴¹

L-*affidavit* tieghu iffoka fuq is-sospensjoni tal-fidi tal-ishma fil-LVMMMPF u x’wassal ghal din is-sospensjoni, filwaqt li elenka d-diversi komunikazzjonijiet li saru mal-investituri f’dan ir-rigward. Gew ukoll ipprezentati diversi kontijiet finanzjarji tal-iskema fost dokumenti ohra relatati mal-Fond.

*Affidavit tas-Sur Kenneth Farrugia – Chief Officer Business Development mal-Bank of Valletta p.l.c.*⁴²

L-*affidavit* tieghu huwa iktar iffokat fuq l-irwolijiet tas-SICAV, tal-*BOV Asset Management Limited* (qabel *VFM*) bhala *Manager* tal-Fond, tal-*Bank of Valletta p.l.c.* bhala l-Kustodju tal-Fond u l-LVMMMPF innifsu kif ukoll il-komunikazzjonijiet mal-investituri. Fost dokumenti ohra, mal-*affidavit* tieghu giet ipprezentata kopja tal-Prospett Supplimentari datat l-1 ta’ Settembru 2005.

³⁹ A fol. 34-35

⁴⁰ A fol. 93

⁴¹ A fol. 138

⁴² A fol. 795

Fl-ebda wiehed minn dawn l-*affidavits* ma ssir referenza specifika ghall-ilment ipprezentat mill-ilmentatrici.

Kunsiderazzjonijiet Ohra

L-Investment hekk kif mibjugh lill-Ilmentatrici u Aspetti Ohra

Il-Fond kien mibjugh lill-ilmentatrici fuq bazi ta' parir ta' investimenti li inghata mill-ufficjal tal-Bank hekk kif johrog minn dokumentazzjoni mahruqa mill-Bank li giet ipprezentata.⁴³

Wagt is-seduta tad-9 ta' Ottubru 2018, l-ilmentatrici spjegat li kien il-Bank li hajjarha tinvesti fil-Fond u li rigward investimenti hi kienet taghmel dak li kien jghidilha l-Bank ghax hija ma kinitx daqshekk intiza.⁴⁴ L-ilmentatrici u r-ragel taghha spjegaw li hija kellha xi investment li kien ghalq u li kienu marru ghand il-Bank ghal parir, fejn l-*advisor* tal-Bank offriehom l-investment fil-Fond. Gie spjegat ukoll li l-*advisor* tal-Bank qalilhom li *"l-bini u l-proprjetà biex ifallu hija rari"*.⁴⁵

Fl-istess seduta, ir-ragel tal-ilmentatrici sahaq li

"Nghid li minghajr ma trid, ghax m'ahniex intizi f'dawn l-affarijiet, baxxejna rasna u ghidnilu iva, li se ninvestu fil-Property Fund".⁴⁶

Huwa sahaq ukoll li

"Ma jidhirlix li il-Bank qalli li nistghu nitilfu flusna, anzi tani l-idea li biex tfalli l-proprjetà xi haga rari".⁴⁷

L-akkwist tas-sehem fl-LVMMPPF fl-14 ta' Marzu 2006 mill-ilmentatrici huwa evidenzjat bil-kopja tal-*Contract Note* li nharget mill-VFM.⁴⁸ Fil-formola ufficjali tas-SICAV rigward l-accettazzjoni tal-Offerta mill-ilmentatrici fis-sena 2011, huwa indikat li l-ilmentatrici kellha 17,071.057 *units* jew sehem fil-Fond.⁴⁹

⁴³ A fol. 23

⁴⁴ A fol. 88

⁴⁵ A fol. 89

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ A fol. 72

⁴⁹ A fol. 67

Mal-Application Form tal-ilmentatrici giet kompluta *Experienced Investor Declaration Form*.⁵⁰ Hekk kif indikat fl-Appendix V⁵¹ tal-Prospett Supplimentari⁵² datat l-1 ta' Settembru 2005 (li huwa rifless bl-istess mod fil-Prospett Supplimentari datat 6 ta' Marzu 2006), l-ebda applikazzjoni ghal dan l-investment ma setghet tigi accettata sakemm din il-formola ma tkunx kompluta.

Sabiex investitur seta' jkun meqjus eligibbli li jinvesti fl-LVMMPPF, kellu jissodisfa d-definizzjoni ta' *experienced investor* u wahda minn tliet kriterji partikolari. Dawn it-tliet kriterji huma elenkati kemm fid-definizzjoni⁵³ ta' *experienced investor* fil-Prospett Supplimentari (dak ta' Settembru 2005 kif ukoll dak ta' Marzu 2006 li jirrifletti l-istess definizzjoni ta' *experienced investor*), kemm f'Appendix V tal-istess Prospett, kif ukoll fl-*Experienced Investor Declaration Form*.

Din il-formola tal-ahhar turi dikjarazzjoni ffirmata mill-ilmentatrici li hija kienet *experienced investor* peress li fil-hames snin precedenti kienet ghamlet tranzazzjonijiet ta' investimenti li kienu jammontaw ghal tal-inqas is-somma ta' USD50,000 jew l-ekwivalenti.

Dwar l-iffirmar tal-*Experienced Investor Declaration Form* mill-klijenti li xtraw dan il-Fond, l-Arbitru ra r-rapport tal-MFSA⁵⁴ li kien sar biex l-MFSA tara xi prattici ta' bejgh (*sales practices*) kien uza l-Bank biex biegh dan il-Fond.

Qabel xejn, l-MFSA ghamlitha cara li dan il-Fond ma setax jinbiegh lil kulhadd:

“The features of the Fund including its risk factors as described in the prospectus of the Fund, made this eligible to be licensed as a professional investor fund which could be marketed only to investors who qualify as 'experienced investors' therefore, 'persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved' with regards to an investment in the Fund. Its features, including the relevant risks, made this an unsuitable product for

⁵⁰ A fol. 69-71

⁵¹ A fol. 849

⁵² A fol. 799

⁵³ A fol. 802-803

⁵⁴ Report on the MFSA investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund 22 June 2012.

unsophisticated retail investors or investors having a cautious risk profile. In fact, BOV's own asset allocation models for investors, when updated to include reference to the Fund in March 2006 did not recommend any exposure to the Fund for clients with a cautious risk profile.”⁵⁵

Ghalhekk, il-fatt wahdu li l-investituri kienu iffirmaw din l-*Experienced Investor Declaration Form*,⁵⁶ li minghajr l-iffirmar taghha l-Bank ma setax ibieghilhom dan l-investment, ma kienx ifisser li b’daqshekk l-investituri saru verament investituri ta’ esperjenza. Din il-formola - *standard form* - inghatat mill-Bank lil kull min deherlu li seta’ jbieghlu dan il-Fond, li inbiegh fuq skala kbira hafna lil eluf ta’ klijenti. Dan il-hsieb huwa ukoll dak li ddecidiet l-MFSA fir-rapport taghha ’l fuq imsemmi:

“Further to an exercise carried out by the Authority to verify *inter alia* the nature of the investors, it was determined that by reference to the nature of their profession/occupation, various advisory clients reviewed would be regarded as unsophisticated investors. *Many investors were only regarded as experienced investors due to their self-declaration that they had carried out investment transactions amounting to at least a sum of, or equivalent to, USD50,000. In this regard, the records of BOV provided to the MFSA in relation to these investors indicate that in various instances, BOV advisors did not take reasonable steps to ensure that the said investors were indeed experienced investors before advising them to invest in the Fund, and that the Fund was suitable for these clients.*”⁵⁷

Mela ghall-MFSA il-fatt li l-klijenti inghataw l-*Experienced Investor Declaration Form* biex jiffirmawha ma kienx bizzejjed u kien hemm certu responsabilità applikabbli fuq il-provditur tas-servizz biex jizgura li l-investituri kienu tassew “*experienced investors*”. L-Arbitru jaqbel ma’ dan.

Fil-kuntest ta’ *advisory clients* hemm obbligi addizzjonali fejn kellu jigi assessjat is-*suitability* tat-tranzazzjoni ghall-klijent, apparti li wiehed kellu jiehu in konsiderazzjoni aspetti ohra bhal: in-natura specifika tal-investment u ghal min il-Fond kien fl-ahhar mill-ahhar immirat, jigifieri *Experienced Investors* hekk kif

⁵⁵ *Ibid.*, p.10, *Bold* tal-Arbitru

⁵⁶ Li kif ser jigi muri f’ din id-decizjoni ma kienx kompluta ghax ma kienx konformi mal-Prospett Supplimentari

⁵⁷ *Ibid.*, *Bold* u *italics* tal-Arbitru

definit fil-Prospett; il-konnessjoni tal-Bank mal-Fond; u l-fatt li l-Fond kien *Professional Investor Fund* u li, ghalhekk, kien jaqa' taht regim distint u separat minn dak applikabbli ghal *Retail Funds* fejn ir-regim ta' *Professional Investor Funds* joffri inqas protezzjoni hekk kif imsemmi b'enfasi fis-sezzjoni intitolata "*Important Information*" fis-*Supplementary Prospectus* tal-LVMMMPF stess.

L-Arbitru jaqbel ukoll anke ma' dak deciz mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili⁵⁸ fejn iddecidiet li bl-iffirmar wahdu ta' dokumenti f'kaz ta' bejgh ta' servizz finanzjarju ma kienx jeskolpa lill-provditur tas-servizz jekk wiehed ma kienx konsapevoli ta' dak li kien qed jiffirma.

F'dan il-qasam fejn ghandek espert fuq naha u konsumatur zghir fuq in-naha l-ohra, il-provditur tas-servizz ghandu r-responsabbiltà li jara li l-klijent kellu "*the expertise, experience and knowledge*" li jifhem ir-riskji marbuta ma' dak il-prodott u mhux sempliciment jitlob lill-klijent jiffirma dokumenti biex jaghmlu eligibbli fuq l-aspett biss li mtliet u giet iffirmata l-formola. U minghajr ma din tinghata l-hsieb, l-attenzjoni u l-importanza dovuta u minghajr ma jigi ukoll zgurat li hemm bazi ragonevoli li tiggustifika d-dikjarazzjonijiet in kwistjoni ta' *experienced investor*.

Ghalhekk l-Arbitru jrid jara jekk verament l-ilmentatrici kellhiex dik l-*expertise*, l-esperjenza u t-taghrif biex tinvesti f'dan il-Fond u jekk gietx dikjarata "*experienced investor*" ghaliex sempliciment giet moghtija l-*Experienced Investor Declaration Form* biex tiffirmaha. Dan l-Arbitru jrid jaghmlu skont il-provi migjuba quddiemu mill-partijiet.

Experienced Investor u l-Experienced Investor Declaration Form

A bazi tal-kontenut tal-Prospett Supplimentari datat 1 ta' Settembru 2005 (kif ukoll fil-Prospett Supplimentari li nhareg f'Marzu 2006), l-ebda applikazzjoni ghal dan l-investment ma setghet tigi accettata sakemm l-*Experienced Investor Declaration Form* ma tkunx kompluta. Fil-fatt, is-sezzjoni *Buying, Selling and Switching*⁵⁹ tal-Prospett Supplimentari, tindika bic-car u b'mod enfasizzat li:

⁵⁸ *Evelyn Farrugia et vs GlobalCapital Financial Management Ltd.*, 11/07/2016

⁵⁹ *A fol.* 815

“No applications for investment will be accepted unless an Experienced Investor Declaration Form as set out in Appendix V accompanies it.”⁶⁰

L-istess sezzjoni tindika ukoll:

*“Investment in the Fund is only suitable for investors who meet the Experienced Investor criteria as defined under the section ‘Definitions’”.*⁶¹

Taht is-sezzjoni *Definitions*⁶² fil-Prospett Supplementari, *Experienced Investor* hija definita hekk kif gej:

“Experienced investors are considered as persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved. An investor must state the basis on which he/she satisfies this definition, either by confirming that he/she is:

- 1. a person who has worked in the financial services sector for at least one year in a professional position, or,*
- 2. a person who has been active, for at least one year in a professional position, in the acquisition and/or disposal of real estate property funds and/or in securities linked to real estate property, or,*
- 3. a person who within the past 5 years, carried out investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000.*

In case of joint Applicants, the Applicants must have either:

- i. carried out separately, within the past 5 years, investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000 in which case each joint holder has to meet, individually, the Experienced Investor criteria, or,*
- ii. carried out jointly, within the past 5 years, investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000 in which case, provided that they are the same joint holders, the Experienced Investor criteria may be met jointly.”*

⁶⁰ *Ibid.*

⁶¹ *A fol. 816*

⁶² *A fol. 802*

Izda jekk, imbaghad, tinghata harsa lejn *I-Experienced Investor Declaration Form*⁶³ li l-ilmentatrici giet ipprezentata sabiex tiffirma, **wiehed isib li hemm aspekk materjali li huwa nieqes u jidher li anke fil-prattika gie injorat jew ma inghatax l-attenzjoni dovuta meta nbiegh l-istess Fond.**

Dan l-aspekk huwa fil-fatt l-istqarrija tal-bidu nett tad-definizzjoni ta' *Experienced Investor* minn fuq xiex il-paragrafi sussegwenti huma msejsa. Il-formola, fil-fatt, tiddekrivi biss it-tliet kriterji fuq liema bazi l-investitur jissodisfa d-definizzjoni ta' *Experienced Investor*, izda ma tispecificax u ma tinkludix b'dettall u prominenza l-paragrafu principali u inizjali li minnu titlaq u tizvolgi l-istess definizzjoni hekk kif, fil-fatt, deskritta b'mod komplut fis-sezzjoni '*Definitions*' fil-Prospett Supplementari.⁶⁴

Fil-fatt, id-definizzjoni fil-Prospett Supplementari ghandha klawsola inizjali kruċjali li tghid:

"Experienced investors are considered as persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved".⁶⁵

Din l-istess klawsola principali ma gietx specificata u mnizzla fl-*Experienced Investor Declaration Form* ipprezentata lill-ilmentatrici, hekk kif imsemmi hawn fuq, izda l-enfasi fil-formola saret biss fuq il-paragrafi sussegwenti tad-definizzjoni. Lanqas giet ipprovduta xi evidenza li dan l-aspekk seta' kien spjegat jew diskuss qabel l-investment.

Fir-rapport taghha tat-22 ta' Gunju 2012, dwar "*sales practices*" tal-BOV in konnessjoni ma' dan il-Fond, l-MFSA ukoll tat importanza lil din il-parti tad-definizzjoni ta' "*experienced investor*":

"The features of the Fund including its risk factors as contained in the prospectus of the Fund, made this eligible to be licensed as a professional investor fund which could be marketed only to investors who qualify as '*experienced investors*', therefore, '*persons having the expertise, experience*

⁶³ A fol. 71

⁶⁴ A fol. 802

⁶⁵ *Ibid.*

and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved’ with regard to the investment in the Fund.”⁶⁶

L-Eligibilità bhala *Experienced Investor*

Fl-applikazzjoni taghha, l-ilmentatrici iffirmit li kienet eligibbli taht it-tielet kriterju, *cioè*, li fil-hames snin precedenti, ghamlet tranzazzjonijiet ta’ investiment li jammontaw ghal mill-inqas is-somma, jew ekwivalenti, ghal USD50,000.

Meta sar l-ezercizzju tal-*Mazars*⁶⁷ fis-sena 2011, fuq Direttiva tal-Awtorità ghas-Servizzi Finanzjarji ta’ Malta,⁶⁸ din id-ditta rat il-*file* tal-ilmentatrici ghand il-provditur tas-servizz. L-ittra datata 21 ta’ Jannar 2013,⁶⁹ li intbaghtet mill-Bank lill-ilmentatrici tindika l-ezitu tal-ezercizzju li sar mill-*Mazars*.

F’din l-ittra gie spjegat li wara *review* tal-*file* taghha mill-*Mazars*,

*“... it results that you qualify as an ‘experienced investor’ as defined in the approved Prospectus of the La Valette Multi Manager Property Fund (the Fund) and, consequently, you are not eligible for any additional payment from the Bank”.*⁷⁰

Il-lista tal-*holdings* ipprezentata mill-Bank⁷¹ tindika diversi tranzazzjonijiet li saru qabel kif ukoll wara li nxtara l-investiment fl-LVMMPF.

Minn din il-lista johrog li l-ilmentatrici ghamlet dawn it-tranzazzjonijiet fil-hames snin ta’ qabel l-investiment taghha fil-Fond tal-14 ta’ Marzu 2006:

- a) xiri ta’ sehem fil-*La Valette Euro Malta Money Fund RTL* ghall-ammont ta’ Lm5,000 fit-8 ta’ Jannar 2004;
- b) bejgh ta’ sehem fil-*La Valette Euro Malta Money Fund RTL* ghall-ammont ta’ Lm5,162.47 fl-14 ta’ Ottubru 2005;

⁶⁶ *Report by the MFSA investigation into the sales practices...etc. p.10 Bold* tal-Arbitru.

⁶⁷ Ir-rapport jista’ jtnizzel minn fuq is-sit tal-Awtorità:

<https://www.mfsa.com.mt/pages/announcement.aspx?id=5290>

⁶⁸ Din id-Direttiva kienet annessa mal-Applikazzjoni ta’ Appell li l-provditur tas-servizz kien ressaq quddiem it-Tribunal ghas-Servizzi Finanzjarji kontra l-Awtorità tas-Servizzi Finanzjarji ta’ Malta fit-28 ta’ Gunju 2012.

⁶⁹ *A fol. 76*

⁷⁰ *Ibid.*

⁷¹ *A fol. 73-74*

- c) xiri ta' sehem fil-*La Valetta Malta Bond Fund DIS* ghall-ammont ta' Lm4,250 fit-8 ta' Marzu 2004;
- d) xiri ta' sehem fil-*La Valetta Sterling Income Fund* ghall-ammont ta' GBP7,827.50 fis-6 ta' April 2005;
- e) bejgh ta' sehem fil-*Wignacourt Malta Fund ACC* ghall-ammont ta' Lm2,532.51 fil-21 ta' Ottubru 2004;
- f) bejgh ta' sehem fil-*La Valetta Malta Fund ACC* ghall-ammont ta' Lm18,432.53 fl-10 ta' Marzu 2006.

Skont il-lista tal-*holdings* tal-ilmentatrici, li giet ipprovduta mill-provditur tas-servizz, l-ilmentatrici ghamlet tranzazzjonijiet li kienu jilhqu l-kriterju ta' USD50,000.

Konkluzjoni

Minkejja li t-tranzazzjonijiet li kellha l-ilmentatrici, skont il-prospett tal-*holdings*, kienu jissodisfaw il-kriterju tal-USD50,000, jekk wiehed izomm f'mohhu d-definizzjoni b'mod holistika u kompluta, hekk kif hi specifikata fid-definizzjoni tal-Prospett Supplimentari, huwa ikkunsidrat li ma gietx ipprovduta bazi cara, konvincenti u ragonevoli fuq xiex wiehed jista' jqis lill-ilmentatrici bhala wahda "having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make [her] own investment decisions and understand the risks involved," li hija l-parti principali tad-definizzjoni ta' *experienced investor*, u dan meta wiehed iqis:

- (i) li l-investimenti l-oħra li kellha l-ilmentatrici, hekk kif indikat fil-prospett tal-*holdings* ipprezentat mill-provditur tas-servizz, kienu ta' natura differenti immirati ghal *retail investors*, u jinvestu f'assi ta' natura differenti u mhux relatati ma' proprjetà immobbli;
- (ii) il-profil tal-ilmentatrici li kienet mara tad-dar fejn il-livell ta' edukazzjoni tagħha kien limitat sal-primarja u fejn hi ma kinitx taf taqra u tikteb wisq bil-Malti u bl-Ingiliz.⁷²

⁷² A fol. 88

Huwa, ghalhekk, meqjus li ma hemmx bazi fuq xiex jista' jigi kkunsidrat li l-ilmentatrici kellha l-*"expertise, experience and knowledge to be in a position to make [her] own investment decisions and understand the risks involved,"* fl-investment *de quo* hekk kif deskritt fid-definizzjoni ta' *experienced investor*.

- (iii) L-*Experienced Investor Declaration Form*⁷³ tiddekrivi biss it-tliet kriterji fuq liema bazi l-investitur jissodisfa d-definizzjoni ta' *Experienced Investor*, izda ma tispecificax u ma tinkludix il-paragrafu principali u inizjali li minnu titlaq u tizvolgi l-istess definizzjoni hekk kif deskritta b'mod komplut fis-sezzjoni '*Definitions*' fil-Prospett Supplimentari. Dan l-aspett materjali huwa nieqes u jidher li anke fil-prattika gie injorat jew ma nghatax l-attenzjoni dovuta meta nbiegh l-istess Fond ghall-iskop tal-eligibilità ta' investitur bhala *experienced investor*.

Huwa, allura, meqjus li meta l-ilmentatrici kienet qiegheda tiffirma l-*Experienced Investor Declaration Form* hekk kif ipprezentata lilha, l-ilmentatrici ma gietx infurmata b'mod car u inekwivoku li permezz tal-firma taghha kienet qed tiddikjara li hija ghandha *"expertise, experience and knowledge"* u li hi f'pozizzjoni li tifhem ir-riskji involuti u tiehu decizjonijiet dwar investment.

Meta l-Bank biegh il-prodott, kellu jiehu certu mizuri ragonevoli biex jara li investitur jissodisfa b'mod konkret id-definizzjoni ta' *Experienced Investor* skont kif definita fil-prospett, u dan fl-ahjar interess tal-klijenta tieghu stess li kienet qieghda tidhol fi *Professional Investor Fund* u mhux f'xi fond ghal *retail investors*.⁷⁴

Dan, izjed u izjed, fil-kuntest fejn il-Bank kien qieghed ibiegh u jaghti parir ta' investment fuq prodott immanigjat u mahrug minn kumpanija affiljata mieghu stess (hekk kif johrog mill-Prospett

⁷³ A fol. 71

⁷⁴ Fis-sezzjoni intitolata *"Important Information"* f'pagna 6 tal-Prospett Supplimentari datat 1 ta' Settembru 2005 (li hija riflessa bl-istess mod fil-Prospetti Supplimentari li hargu fit-2006), hemm fil-fatt imnizzel li PIFs, jgigifieri *"Professional Investor Funds"* huma fil-fatt *"Non-Retail Schemes"*.

Supplimentari tal-LVMMPPF) u fejn wiehed huwa ghalhekk mistenni li jezercita izjed prudenza u diligenza fic-cirkostanzi.

- (iv) Ghalkemm, skont l-ittra tal-Bank,⁷⁵ id-ditta *Mazars* harget bil-konkluzjoni ta' natura teknika li l-ilmentatrici kienet "*Experienced Investor*" u eligibbli li tinvesti f'dan il-Fond, dan ma jfissirx li ghax hija kienet tilhaq il-kriterju ta' tranzazzjonijiet ta' USD50,000, awtomatikament kellha tinghata parir⁷⁶ biex tixtri dan l-investment minghajr ma jittiehdu in konsiderazzjoni aspetti rilevanti, fosthom, il-profil tal-ilmentatrici u l-*appropriateness* u *suitability* tat-tranzazzjoni fic-cirkostanzi partikolari taghha hekk kif rikjest minn *Standard Licence Condition 3.03(c)*.

Dan apparti l-aspett li l-analizi tal-eligibilità tal-ilmentatrici bhala *experienced investor* kienet iffokata biss fuq jekk l-investitur jissodisfax wiehed mit-tliet kriterji b'mod akkademiku u mhux in konsiderazzjoni tad-definizzjoni kollha b'mod komplut u holistiku u bl-approfondiment necessarju li kellu jsir f'dan ir-rigward biex ikunu ikkunsidrati l-aspetti kollha rilevanti fir-rigward tal-eligibilità tal-ilmentatrici.

- (v) *Standard Licence Condition 3.03 (a)* tal-*Investment Services Guidelines* li kien japplika ghall-providur tas-servizz dak iz-zmien, tispecifica dan li gej:

"3.03 The Licence Holder shall act with due skill, care and diligence – and in the best interests of its customers and of the market.

c. except when acting on an execution only basis, the Licence Holder must take adequate steps to discover the personal and financial circumstances of:

a Private Customer before making any recommendation as to the suitability of a transaction or service; or

⁷⁵ A fol. 76

⁷⁶ A fol. 23

a Private Customer or a non-Private Customer before processing a discretionary transaction on his behalf;

When providing investment advice or portfolio management services, the Licence Holder must pay due regard to the customer's profile as detailed in the Client Fact Find drawn up in accordance with SLC 3.04, in order to ensure that the advice or portfolio management service provided is appropriate and suitable given the customer's particular circumstances. Should for any reason, including the customer's specific instructions the investment transaction/s ultimately effected by the customer through the Licence Holder, do not fully match the customer's investment objectives and/or risk profile as detailed in the Client Fact Find, a record should be drawn up by the Licence Holder and signed by the client explaining the reasons/s for such discrepancy."

Meta wiehed jiehu in konsiderazzjoni diversi fatturi bhall-profil tal-ilmentatrici, in-natura ta' investimenti li kellha qabel, il-mod ta' kif inbiegh il-prodott u n-nuqqas ta' informazzjoni ohra relatata mal-Client Fact Find taghha, huwa meqjus li fic-cirkostanzi partikolari tal-kaz m'hemmx bazi sufficjenti u ragonevoli fuq xiex wiehed jista' jasal biex iqis li l-parir ta' investiment fil-Fond kien, fic-cirkostanzi, adekwat ghall-ilmentatrici.

- (vi) Il-provditur tas-servizz kellu l-obbligu li jagixxi "*with due skill, care and diligence*" u fl-ahjar interess tal-ilmentatrici hekk kif rikjest minn *Standard Licence Condition 3.03 tal-Investment Services Guidelines*, u f'dan ir-rigward huwa meqjus li l-provditur tas-servizz ma gabx evidenza konvincenti u sufficjenti li dan l-obbligu intlahaq hekk kif ragonevolment mistenni fir-rigward tal-ilmentatrici, meta wiehed jikkonsidra d-diversi nuqqasijiet ampjament imsemmija hawn fuq min-naha tal-provditur tas-servizz.

Ghal dawn ir-ragunijiet l-Arbitru qed jiddeciedi li l-ilment huwa wiehed ekwu, gust u ragonevoli u qed jigi milqugh sakemm dan huwa kompatibbli ma' din id-decizjoni.

L-ilmentatrici kienet investiet is-somma ta' €18,461.25, fl-14 ta' Marzu 2006,⁷⁷ u mal-Offerta inghatat lura s-somma ta' €12,803.29.⁷⁸ L-ilmentatrici rceviet ukoll is-somma totali ta' €1,030.24 bhala *net income* minn *dividend payments* mill-istess investment fl-LVMMPF.⁷⁹

Fic-cirkostanzi huwa meqjus li l-ilmentatrici ghandha titpogga lura fil-pozizzjoni qabel ma sar l-investment originali fil-Fond u ghandha, f'dan ir-rigward, tiehu lura s-somma li tibqa' li tammonta ghal €4,627.72.

Ghaldaqstant, *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru qed jordna lil *Bank of Valletta p.l.c.* ihallas lill-ilmentatrici s-somma ta' erbat elef, sitt mija u sebgha u ghoxrin ewro u tnejn u sebghin centezmu.

Bl-imghaxijiet legali mid-data li fiha l-ilmentatrici ipprezentat dan l-ilment sad-data tal-hlas effettiv.

Bl-ispejjez kontra l-*Bank of Valletta p.l.c.*

Dr Reno Borg
Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

⁷⁷ A fol. 72

⁷⁸ A fol. 67

⁷⁹ A fol. 75